

نگره

آیا باید منتظر یک جنگ تمام عیار باشیم؟

حمله هوایی اسرائیل به کنسولگری جمهوری اسلامی ایران در دمشق در اول آوریل ۲۰۲۴ و در نتیجه آن شهادت تعدادی از اعضای سپاه از جمله سردارمحمدرضا مهدی از فرماندهان ارشد سپاه قدس تنش ها در منطقه را افزایش داده است.

◀ **چرا احتمال بروز یک درگیری گسترده بالاست؟**

حمله روز اول آوریل از یک جهت منحصر به فرد و از چندین جهت تکراری بود. اسرائیل بارها مقامات و شهروندان ایران را در خاک ایران و در اقصای نقاط جهان هدف قرار داده است. از ترور دانشمندان هسته‌ای گرفته تا ترور محسن فخری زاده بخشی از کارنامه اقدامات تروریستی اسرائیل علیه ایران است. اما این اولین بار بود که اسرائیل به طور مستقیم ساختمانی را که ایران جزو اماکن دیپلماتیک خود می دانست، هدف قرار داد. هر چند اسرائیلی‌ها به رسانه‌ها پشان گفته‌اند که این ساختمان ربطی به سفارت نداشت، اما ایران این ادعا را قبول نکرده و می‌گوید ساختمان دیوار به دیوار سفارت ایران در دمشق، محل کنسولگری ایران بوده است. علاوه بر این، فردی که در حمله اخیر اسرائیل جانباخته چهره شاخصی بوده است. بر اساس بیانیه سپاه، محمدرضا زاهدی فرمانده شاخه سوریه و لبنان نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بوده است. یک منبع نزدیک به حزب... لبنان به خبرگزاری فرانسه گفت سردار محمدرضا زاهدی که در حمله به کنسولگری ایران در پایتخت سوریه کشته شد، تنها فرد غیرلبنانی در شورای هشت نفره مشاوران حزب... بوده که معادل دفتر سیاسی این گروه است. مختصات حمله اخیر اسرائیل این انتظار را برای منطقه و جهان ایجاد می‌کند که ایران پاسخ کوبنده‌ای به دشمن دیرینه خود بدهد.

◀ **جهان در انتظار انتقام‌گیری ایران**

بیسرائیل کاتز، وزیر خارجه اسرائیل روزچهارشنبه ۲۲ فروردین پس از سخنرانی عبد فطر رهبری با انتشار پستی به زبان فارسی در توئیتر مدعی شد: «اگر ایران از خاک خود حمله کند، اسرائیل واکنش نشان داده و در ایران حمله خواهد کرد.» پیش از این کانال ۱۲تویزیون اسرائیل به نقل از مقامات نظامی مدعی شده بود که پاسخ ایران به حمله به ساختمان مجاور کنسولگری ایران در دمشق پس از تعطیلات عبد فطر خواهد بود. در عین حال جو بایدن رئیس جمهور آمریکا هم قول همراهی ایالات متحده در دفاع از اسرائیل در برابر ایران را داده است. بایدن، رئیس جمهور آمریکا، بر «حمایت آهنین» از امنیت اسرائیل در برابر هرگونه تهدید ایران تأکید کرد و گفت آمریکا برای دفاع از اسرائیل از «هر آنچه که بتواند» درخ نخواهد کرد. خبرگزاری بلومبرگ آمریکا روز چهارشنبه در گزارشی گفته آمریکا معتقد است حمله اساسی ایران علیه اسرائیل قطعی است و در روزهای آینده اتفاق خواهد افتاد. این رسانه گفته گزارشش بر اساس ارزیابی‌های اطلاعاتی آمریکاست که با اسرائیل در میان گذاشته شده است. بلومبرگ به نقل از منابع نزدیک به ارزیابی‌های اطلاعاتی آمریکا و اسرائیل گفته موضوع در حال حاضر، زمان حمله تهران است، نه وقوع آن. هرچنداین رسانه مدعی شده مشخص نیست ایران از سرزمین‌های خودش علیه اسرائیل اقدام می‌کند یا از طریق نیروهای مقاومت در منطقه، نگرانی محافل اطلاعاتی آمریکا این است که ایران از موشک‌های نقطهزن دوربرد با پهپادهايش در حمله احتمالی آتی استفاده کند. رسانه‌های آمریکایی گفته‌اند که «یک ژنرال ایالات متحده آمریکا» درروز به اسرائیل سفر کرد تا درباره نگرانی واشنگتن از احتمال حمله ایران با مقام‌های اسرائیل مذاکره کند. نشریه اکسیوس گفته این ژنرال آمریکایی، مایکل کورلا، فرمانده ستکمان ستاد فرماندهی مرکزی آمریکا بوده که روز پنجشنبه به اسرائیل سفر کرده تا با یوآو گالاتن، وزیر دفاع و دیگر مقامات امنیتی اسرائیل درباره تهدید ایران به حمله مشورت کند. واکنش به افزایش تنش‌ها در منطقه تنها در سطح لفاظی مقامات رسمی کشورها باقی نمانده است. قیمت نفت هم که شاخصی از وضعیت پایدار یا ناپاسامان منطقه نفت خیز خاورمیانه است، در روزهای اخیر سیر صعودی داشته که نشان دهنده افزایش ناپایداری در نتیجه تنش‌ها در روند انتقال نفت به جهان است.

◀ **ایران به طور مستقیم با اسرائیل وارد جنگ خواهد شد؟**
آنچه بین مقام‌های ایرانی و محافل غربی، عبری و عربی مورد اتفاق است نظر این است که ایران تلافی خواهد کرد؛ اما عامل اقدام تلافی جویانه ایران، زمان و ابعاد این اقدام مورد سوال است. رهبری در سخنرانی نماز عید فطر اعلام کرد حمله اسرائیل به کنسولگری ایران در دمشق مصداق حمله به خاک ایران بوده و اسرائیل «باید تنبیه شود و تنبیه خواهد شد.» در تفسیر واگتانی، «استفاده از واژه «تنبیه» به جای «پاسخ سخت» یا «انتقام سخت»، می‌تواند نشان دهنده عدم ورود مستقیم ایران به یک درگیری با اسرائیل باشد. رهبری در مواردی همچون تروریستی داعش به مراسم سالگرد قاسم سلیمانی در کرمان یا ترور سردار سلیمانی در عراق توسط آمریکااز عبارات پاسخ سخت وانتقام سخت استفاده کرده بود. در هر دوی این موارد، ایران اقدام تلافی جویانه رسمی انجام داده است. در مورد ترور قاسم سلیمانی، ایران از غرب کشور موشک‌هایی را به سمت پایگاه آمریکایی عین‌الاسد در عراق روانه کرد و در مورد حمله داعش در کرمان، سپاه پاسداران محل تجمع فرماندهان و عناصر اصلی مرتبط با عملیات‌های تروریستی داعش، در سرزمین‌های اشغالی سوریه را شناسایی و هدف موشک‌های بالستیک قرار داد.

◀ **گزینه‌های ایران برای انتقام‌گیری از اسرائیل چیست؟**

ایران پس از حمله اسرائیل به سرکنسولگریش در سوریه با یک دو راهی مواجه است؛ اینکه چگونه بدون زدن جرقه یک جنگ تمام عیار در منطقه، تلافی کند. لحن سخنان مسئولان نشان می‌دهد ایران قصد شروع یک جنگ تمام عیار با اسرائیل را ندارد، اما همزمان باید نشان بدهد که هیچ حمله‌ای علیه ایران پاسخ بی‌بسی نخواهد ماند؛ بنابراین گزینه محتمل، استفاده ایران از نیروهای مقاومت برای حمله مستقیم به اسرائیل است. شواهد نشان می‌دهد در بین گروه‌های مقاومت مورد حمایت ایران در منطقه، حزب... لبنانکن قدرتمندترین بازوی نظامی تهران در منطقه تلقی می‌شود، را باید از بین گزینه‌های اجرای عملیات انتقام جویانه از طرف ایران کنار گذاشت.

آرامش

گزارش

گزارش «آرمان ملی» از تلاش‌ها برای محدود کردن دامنه جنگ؛

اسرائیل در ساعت صفر

◀ **روس‌ها: در تماس دائمی با تهران هستیم**

<div><div> </div>شنبه</div>	<div><div> </div>سال هفتم</div>
۱۴۰۳ • ۰۱۰۲۵	شماره ۱۸۰۳
۰۴ شوال ۱۴۴۵ / ۱۳ آوریل ۲۰۲۴	

armanmeli.ir

ایران شد. وی همچنین نسبت به افزایش تنش‌ها و اقدامات متقابل و توسعه دامنه جنگ با تبعات غیرقابل کنترل و فراتر از تحمل منطقه ایران نگرانی کرد. همچنین امیرعبداللهیان و شیخ عبدالله... بن زاید وزیر خارجه امارات متحده عربی در گفت‌وگوی تلفنی و در ارتباط با مسائل فلسطین به گفت‌وگو پرداختند. از سوی دیگر وزیر خارجه ایران با امیر فیصل بن فرحان، وزیر خارجه عربستان سعودی دیدار گفت‌وگو کرد. فیصل بن فرحان نیز در این گفت‌وگوی تلفنی برگسترش مناسبات و همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی بین دو کشور تأکید کرد. طرفین در این تماس تحولات غزه را مورد توجه و بررسی قرار دادند و بر ضرورت پایان دادن به جنایات جنگی رژیم صهیونیستی و مصائب انسانی مردم غزه و کرانه باختری فلسطین تأکید کردند. فواد حسین، وزیر امور خارجه عراق نیز دیگر وزیر امور خارجه بود که امیر عبداللهیان با وی در ارتباط با تحولات منطقه‌ای گفت‌وگو داشته است. همچنین وزرای خارجه کشورهای اروپایی و ترکیه نیز با وزیر امور خارجه تلفنی به بررسی مسائل مختلف منطقه پرداختند. در تماس دیوید کامرون و امیرعبداللهیان در خصوص آخرین تحولات منطقه و مناسبات دو کشور بحث و تبادل نظر شد. امیرعبداللهیان درخصوص حمله هوایی رژیم اسرائیل به بخش کنسولی سفارت جمهوری اسلامی ایران در دمشق از بی عملی انگلیس در محکومیت این اقدام انتقاد کرد. وی با تأکید بر ضرورت توقف فوری نسل‌کشی و جنایات جنگی در غزه و کرانه باختری به عنوان تنها راه موثر برای بازگشت آرامش به منطقه، افزود: تهران هیچگاه به دنبال توسعه تنش در منطقه نبوده است اما در مقابل حمله تروریستی رژیم اسرائیل به سفارت ایران در دمشق و سکوت آمریکا و انگلیس، به معنای تشویق ننانهاهو در تداوم جرفروزی و توسعه آن در منطقه است. وزیر امور خارجه انگلیس با اشاره به تنش‌های موجود در منطقه، خواستار خویشتنداری جمهوری اسلامی ایران شد و تأکید کرد: عدم خویشتنداری از سوی طرف‌ها می‌تواند منجر به گسترش بیش از پیش درگیری‌ها در منطقه شود. کامرون در ادامه ضمن ابراز نگرانی از تداوم تنش در دریای مدیترانه، موضوع فلسطین افزود: آمریکا طرحی را برای آتش بس ارائه داده که در صورت موافقت طرف مقابل، دستیابی به آتش بس مسترس است. همچنین امیرعبداللهیان در گفت‌وگوی تلفنی وزیر امور خارجه آلمان گفت: وقتی رژیم اسرائیل با نقض حقوق بین‌الملل و کنوانسیون‌های وین، مصونیت افراد و اماکن را نقض می‌کند و اقدامات غیرقانونی انجام می‌دهد، در صورت لزوم باید پاسخ داد. در این باره گفتارانی از طرف دیگر نیز یافت می‌شود. در ادامه

به لزوم اعلام موضع صریح از سوی سه کشور مذکور (انگلیس، آلمان، استرالیا) در محکومیت این جنایت تروریستی رژیم اسرائیل تأکید کردم. صریح کردم که ایران به دنبال گسترش دامنه جنگ نیست، اما بازگشت امنیت پایدار در منطقه حساس غرب آسیا، به مهار رهبران جنگ طلب و نامتعادل رژیم صهیونیستی و توقف پایدار جنایات جنگی این رژیم غلبه و کرانه باختری مرتبط است.
◀ **اسرائیل عملیات علیه ما محدود باشد**
سوی دیگر تلاش‌های دیپلمات‌ها برای رایزنی در ارتباط با مسائل ایران و اسرائیل پیام‌و پیغام‌های آمریکا از طرق مختلف به ایران قرار دارد. رسانه‌ها در این زمینه آورده‌اند؛ آمریکا از طریق عربستان سعودی، عراق، امارات متحده عربی و قطر به تهران اعلام کرده‌است که از افزایش تنش با اسرائیل بپرهیزد. همچنین اسرائیل از آمریکا درخواست کرده است که به ایران هشدار بدهد تا انتقام این کشور محدود باشد. باراک رابود، خبرنگار اکسیوس در این زمینه اعلام کرد که وزرای خارجه عربستان، امارات، قطر و عراق تلفنی با وزیر امور خارجه ایران درباره تنش‌های منطقه‌ای گفت‌وگو کردند. به گفته او، یک منبع آگاه گفت که وزرای خارجه عرب پس از دریافت تماس از سوی برت مک گوگک، مشاور خارومیانه کاخ سفید، با بهمتای ایرانی خود صحبت کردند که آنها خواسته بود پیامی را به ایران در مورد کاهش تنش با اسرائیل برسانند. از سوی دیگر برخی رسانه‌ها گزارش کرده‌اند که اسرائیل از آمریکا خواسته با هشدارهای خصوصی و عمومی و نمایش نیروی خود، واکنش تهران به حمله اخیر اسرائیل به بخش کنسولی سفارت ایران در دمشق را محدود کند. در همین زمینه، آکسیوس به نقل از مقامات اسرائیلی اعلام کرده‌است که فرمانده ستکمان برای هماهنگی پیرامون حمله احتمالی ایران، به اسرائیل سفر کرده است. همچنین مقام‌های اسرائیلی گفته‌اند واشنگتن و تل آویو در روزهای گذشته درباره آماده شدن برای حمله احتمالی ایران گفت‌وگو کرده‌اند و در مورد امکان محدود کردن حمله ایران از طریق پیام‌های هشدار و نمایش قدرت، با ایالات متحده در تماس بوده‌ایم.

◀ **محدودیت‌های هوایی**

از سوی دیگر هر بار که احتمال حمله یاسیلی تهران به تل آویو از سوی رسانه‌ها مورد تحلیل قرار می‌گیرد، رسانه‌ها از کلید شن آسمان ایران خبرهایی را منتشر می‌کنند. اخیراً نیز یک شرکت هوایی اعلام کرده‌است که سفر هواپیماهای خود به تهران را برای خود را به مدت یک روز به ایران تعلیق کرده بود. یک سخنگوی این شرکت روز پنجشنبه به روتیتر گفت که پروازهای روزانه از فرانکتورف به تهران به دلایل امنیتی تا ۱۳ آوریل (۳۵ فروردین) لغو شدند. مدیرعامل شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) در این ارتباط بیان کرد: در ایام تعطیلات عید فطر نیز حدود ۱۰۰۰ پرواز انجام شد و هیچ پروازی در این چند روز لغو نشده است. بنابر اعلام وزارت راه و شهرسازی، جلندری تصریح کرد: اخیراً خبری در فضای مجازی منتشر شده است که شرکت هواپیمایی لوفت‌هانزا پروازهای خود به مقصد ایران لغو کرده است که باید توجه داشت این اقدام شرکت مذکور مسوق به سابقه است و تعداد یک تا ۳ پرواز خود را به دلایل عملیاتی لغو و بلافاصله بعد از آن طبق RPL شش ماهه برنامه ریزی کرده است. مدیرعامل شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) گفت: شرکت لوفت‌هانزا از روز یکشنبه طبق برنامه پروازهای خود را انجام می‌دهد. وی خاطرنشان کرد: طبق گزارش فلابی رادار که در دسترس عموم مردم قرار دارد، ساعت ۱۸ روز گذشته، پرواز مونیخ به بمبئی شرکت هواپیمایی لوفت‌هانزا از آسمان امن ایران عبور کرده و تعداد زیادی از پروازهای شرکت‌های هواپیمایی خارجی از آسمان ایران استفاده می‌کنند.

از سوی دیگر سی بی‌اس به نقل از دو مقام آمریکایی

آورده است: انتظار می‌رود ایران امروز حمله بزرگ خود به اسرائیل را کلید بزند. این حمله شامل پرتاب بیش از ۱۰۰ پهپاد و ده‌ها موشک خواهد بود به اعتقاد مقامات آمریکایی این سناریو ممکن است ظرف چند ساعت محقق شود. به گزارش «انتخاب»، این مقامات گفتند که دفاع در برابر حمله‌ای به این بزرگی برای اسرائیلی‌ها چالش‌برانگیز خواهد بود. البته این مقامات آمریکایی، امکان اینکه ایران برای جلوگیری از تشدید تنش، حمله‌ای در مقیاس کوچک‌تر انجام دهد را نیز محتمل می‌دانند، ولی معتقدند به هر حال حمله ایران قریب‌الوقوع است. به نظر می‌رسد رسانه‌های غربی و مقامات غرب حلات ایران به اسرائیل چه به صورت مستقیم و چه به صورت غیر مستقیم را محتمل می‌دانند. در تهران تصمیم‌گیری‌ها هنوز علنی نشده است و آرامش برقرار است. شاید تهران حمله‌ای به صورت مستقیم نکند و این حملات را به پاسخ نیروهای منطقه‌ای واگذارد و در برابر آمریکا را پای میز مذاکره هسته‌ای بکشاند. به نظر ساعات آینده ساعات بسیار حساسی برای منطقه است. در این ساعات می‌توانیم حتی شاهد تصمیمات بزرگی در عرصه دیپلماسی برای عدم گسترش جنگ باشیم.

یادداشت

صبر و پاسخ نامتقارن

اسلام ذوالقدرپور

کارشناس مسائل سیاست خارجی

حمله هوایی به کنسولگری ایران در دمشق که موجب شهادت هفت نفر از فرماندهان عالی‌رتبه و مستشاران نظامی ایران شد، موجی از نفرت و احساس انتقام رامیان ایرانیان برانگیخته است. پاسخ عقلمانی به تهاجم اسرائیل را نباید با پاسخ مطلوب افکار عمومی با کلیدواژه‌های پاسخ کوبنده، پاسخ فوری و... یکسان قلمداد کرد. زیرا پاسخ عقلمانی دارای ابعاد و مؤلفه‌هایی است که منافع راهبردی ایران در منطقه و جهان را در نظر دارد و پاسخ مطلوب افکار عمومی تنها بر انتقام و اصل «موشک جواب موشک» استوار است. وضعیت کنونی منطقه آسیای جنوب غربی به گونه‌ای است که همه بازیگران کوچک و بزرگ آن درگیر چندین مناقشه و جنگ منطقه‌ای و جهانی هستندکه فشار مضاعفی بر بازیگران اصلی مانند ایران، ترکیه، اسرائیل و عربستان وارد شده و سیاستگذاری خارجی آنان را دشوارتر می‌سازد. اسرائیل که در تهاجم روسیه به اوکراین دچار یک سرگردانی سیاسی شده و میان حمایت از اوکراین یا محکومیت روسیه در مانده بود و دولت نتانیاها نیز با اعتراضات داخلی و خارجی مواجه شده بود، با تهاجم ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ حماس نیز به درون یک بحران عمیق ژئوپلیتیک فرو رفته که خروج از آن تنها با پذیرش شکست راهبردی امکان‌پذیر است. در چنین وضعیتی که حمایت از دولت صهیونیست از کم‌ترین میزان در چند دهه گذشته حتی در غرب برخوردار است، حمله مستقیم اسرائیل به سفارت ایران در دمشق و شهادت ۷ مستشار ایرانی مانند یک زخم و فشار مضاعف بر اسرائیل عمل کرده و جایگاه دولت نتانیاهو در نظام جهانی را ضعیف‌تر و شکننده‌تر از پیش ساخته است. تهدیدات اسرائیل علیه ایرانکه‌گاه نیز بزم و اجرائی می‌شوند، تنها در حد دود سیاه یک اشتداد است که هرگز نمی‌تواند آسمان بزرگ یعنی ایران را سیاه و تاریک کند. این رویکرد اسرائیل در تهاجم به منافع و منابع ایران در منطقه به خصوص در سوریه مانند نفوتآف-آب دهانی) است بر آسمان و ماه (ایران) که در نهایت به سوی خود اسرائیل بازمی‌گردد و نف اسرائیل به چهره خود اسرائیل خواهد خورد. این تهدیدات و اقدامات ایذایی اسرائیل علیه ایران که ترکیبی از اقدامات نرم و سخت مانند: حملات سایبری، تخریب‌های غریبی، تهدید نظامی ایران، جاسوسی و دزدی اسرار تهاجم به اماکن و نیروهای ایرانی را شامل می‌شود، تنها بر خود فریبی اسرائیل براند. تاریخ ایران مانند دیگ جوشان جهان بوده‌است که بسیاری دولت‌های گوناگون ستیزه جوی منطقه و جهان را که نیات و اهداف خام سلطه بر ایران داشته‌اند را کفر کرده و همگی منجماج مجبوره پذیرش برتری ایران شده‌اند. از طرفی برخی از مستولان و تحلیلگران ایرانی بلافاصله پس از هر رویداد خارجی و بین‌المللی مرتبط با منافع ایران به خصوص ضربه به منافع یا شخصیت‌های ایرانی از سوی دشمنانی مانند اسرائیل، از پاسخ فوری راپیشنهاد می‌دهند؛ اما واقعبینان نظامی جهانی و قطب‌بندی کنونی دنیا، گویای حمایت بی‌چون و چرای بسیاری دولت‌ها چنین وضعیتی، ایران بدین‌اساس شرایط جهانی و بررسی دقیق سیاست دشمن، یک سیاست هوشمندانه گمراه‌کننده را انتخاب کند. این انتخاب عقلمانی تنها باید نیرنگ و سیاست حریف را خنثی کند، بلکه باید مرحله‌ای برتر از نیرنگ را نمایش دهد. نیرنگ نشاندن ایران به قلب بحران و جنگ منطقه‌ای برای دشمنان بغای دولت نتانیاهاورمی‌توان باکمی زیرکی و بردباری به شکست اسرائیل و سرنگونی دولت‌کنونی اسرائیل تبدیل کرد. سیاست ایران در مقابل تهاجم اسرائیل به منافع و منابع راهبردی ایران در منطقه به ویژه سوریه که پیامد ترس فراگیر از کارآمدی سیاست هژمونیک ایران در منطقه و هراس از جنگ مستقیم با ایران است، شاید روندی از موفقیت موقت و ظاهری اسرائیل را نمایش دهد اما این روند گویای مطلوبیت سیاستگذاری راهبردی ایران در نظام جهانی است. وضعیت آشوبناک کنونی جهان، سیاستگذاری خارجی را فرایندی پیچیده‌تر همراه با تفکر و صبر بیشتر می‌سازد. تفکر و صبری که نمی‌توان از آن به عنوان صبر راهبردی نام برد، زیرا این صبر رویکردی موقت داشته و تنها برای یک تصمیم عقلمانی و انتخاب پاسخ مناسب زمان، مکان، میزان خسارت به اسرائیل اعمال می‌شود. نباید فراموش کرد تهاجم اسرائیل به کنسولگری ایران در دمشق، خود یک پاسخ به حضور رهبران حماس و جهاد اسلامی در ایران و رایزنی با رهبر ایران و هماهنگی این گروه‌های جهادی برای ادامه مقاومت علیه اسرائیل با مدیریت عملیاتی مستشاران ایرانی در سوریه، لبنان، عراق، یمن و... بوده که دولت شکننده نتانیاهو را به واکنشی چنین غیرعقلانی مجبور کرده‌است. واکنش دولت نتانیاهو به موفقیت محور مقاومت در تهدید روزافزون اسرائیل و موفقیت دیپلماسی حساس و جهاد اسلامی در افکار عمومی جهان، مصداق تیزخبرست زد که سوراخ سوراخ شد و هلاک شد. سیاست صبرموقت ایران در مقابل دشمنان بزرگ جهانی و منطقه‌ای تا زمانی که ابزارهایی کارآمد و اثربخش مانند محور مقاومت دارد که مانند همان تیغ‌های کشنده خارش به جای ایران عمل کرده و سیاست راهبردی ایران را تضمین می‌کند، سیاسی مطلوب خواهد بود.